NER 46

KURYER LITEWSKI

w Wilnie w Poniedziałek dnia 20 Kwietnia v. s. 1825 roku.

Wiadomości Krajowe.

Ostatnia data gazet sankt-petersburskich jest d. 11 kwietnia.

Przez naywyższe Ukazy J. C. M., do Rządzącego Senatu, ogłoszone w gazecie senackiey:

D. 10 marca. Radca honorowy *Hołowaczew*, jeometra powiatu achtyrskiego w gubernii słobodzko-ukraińskiey, przy zupełnem uwolnieniu od obowiązków, za czterdziestoletnią służbę nienaganną, otrzymał w pensyi dożywotniey pobierane dotąd po 300 rubl. na rok.

Dnia 15 marca. Dla zrównania pensyi urzędników sądowych mieysc gubernialnych z Izbami Skarbowemi i Rządami gubernialnemi, od d. 1 stycznia r. t. rozkazano wypłacać podług nowo-utwierdzonych Etatów, podług przyłączoney zaś wiadomości o tychże summach, w gubernii *Litewsko-Wileńskiey*, w Sądzie Głównym, podzielonym na 2 departamenta, 2 radców po 1500 rub. sekretarzów 2 po 800 r. W ustanowionym przy sądzie głównym departamencie czasowym radca 1500 r., sekretarz 800 rub. prokuror gubernialny 2000 r., strapczych gubernialnych 2 po 1200 rubli; jeometra gubernialny 1000 r. — W gubernii *Litewsko-Grodzieńskiey*, w sądzie głównym podzielonym na 2 departamenta, radców 2 po 1500 r., sekretarzów 2 po 800 r., prokuror gubernialny 2000 rub., strapczych gubernialnych 2 po 1200 rub., jeometra gubernialny 1000 rubli. — W gubernii *Wołyńskiey*, w sądzie głównym, podzielonym na dwa departamenta, radcow 2 po 1500 rub., sekretarzów 3 po 800 rub. W czasowym departamencie radca 1500 rub., sekretarz 800 rub., prokuror gubernialny 2000 rub., strapczych gubernialnych 2 po 1200 rub., jeometra gubernialny 1000 rub. — W guberniach: *Kijowskiey*, *Witebskiey*, *Mińskiey*, *Mohilewskiey* i *Podolskiey*: w sądzie głównym, podzielonym na dwa departamenta, radców 2 po 1500 rub., sekretarzów 2 po 800 rub., prokuror gubernialny 2000 rubli, jeometra gubernialny 1000 rubli. Cała summa dodatkowych pensyy w całém państwie na rok 416,006 rubli 87½ kop.

D. 27 marca. Rzeczywisty radca stanu, *Treiblut*, naczelnik okręgu celnego dubossarskiego, przeniesiony na tenże urząd do *Kowna*, na mieysce radcy kollegialnego *Nordszteyna*, przyłączonego do heroldyi; naczelnikiem zaś okręgu dubossarskiego, naznaczony półkownik *Kopyłow*, zostający w ministeryum skarbu.

Teyże daty. Radca Stanu, *Butkow*, znaydujący się do osobnych poleceń przy jenerał adjutancie, *Zakrewskim*, przyłączony do ministeryum skarbu, z pobieranemi dotąd dochodami.

D. 29 marca. Ober-prokuror 1go Departamentu Rządzącego Senatu, Rzeczywisty radca stanu, *Kazadojew*, w nagrodę odznaczającey się służby, mianowany radcą taynym, i ma zasiadać w Rządzącym Senacie, oraz bydź członkiem kommisyi prośb, z zatrzymaniem pobieranych dotąd dochodow.

Teyże daty. Ober-prokuror Departamentu rozgraniczenia, *Wisticki*, w nagrodę długiey i gorliwey służby, mianowany radcą taynym i ma zasiadać w Rządzącym Senacie, z zatrzymaniem pobieraney dotąd pensyi.

D. 31 marca. Przez czas oddalenia się sprawującego ministeryum spraw zagranicznych, rzeczywistego radcy taynego, *Nesselrode*, sprawowanie kollegium spraw zagranicznych powierzone radcy taynemu, senatorowi, *Diwow*, z wypłacaniem mu co miesiąc po 1000 r., dopóki ten obowiązek pełnić będzie.

Teyże daty. Radca stanu *Karaułow*, mianowany dyrektorem kommisyi umorzenia długów państwa, a na jego mieyscu dyrektorem banku handlowego radca kollegialny *Ungern-Sternberg*, dotąd zostający w ministeryum skarbu do osobnych poleceń.

Teyże daty. Radca stanu, *Prażewski*, mianowany naczelnikiem 1go oddziału kancellaryi ministrów.

D. 2 kwietnia. Radca tayny *Nielidów*, ma zasiadać w Rządzącym Senacie.

Teyże daty. Na zaświadczenie Nayjaśnieyszey Cesarzowey Jeymości, Matki, radcy honorowi: *Morozow*, pomocnik dyrektora kassy pożyczkowey sanktpetersburskiey; *Enden*, buchalter teyże kassy; *Tomiłow*, kassyer gatczyńskiego domu wychowania; *Smirnow*, sekretarz i buchalter administracyi miasta *Gatczyna*, i *Plec*, zostający w kancellaryi własney N. Cesarzowey, podniesieni do rangi 8mey klassy; czterey pierwsi, jako zawiadujący działami rachunkowemi, na osnowie Ukazu 27 września 1822 roku, a młodszy pomocnik dyrektora kassy pożyczkowey sankt-petersburskiey, *Denisow*, assesorem kollegialnym, na osnowie Ukazu 6 sierpnia 1809 roku.

D. 3 kwietnia. Ober-prokuror 3go oddziału 5go Departamentu Rządzącego Senatu, *Żurawlew*, przeniesiony na ober-prokurora 1go Departamentu; a na jego mieyscu przeznaczony, dotąd dyrektor kancellaryi ministra sprawiedliwości, rzeczywisty radca stanu *Wołkow*; na tego zaś mieysce postąpił expedytor departamentu ministeryum sprawiedliwości, radca kollegialny *Haller*.

Teyże daty. Radca kollegialny, *Bucki*, naczelnik oddziałowy w departamencie udziałow, w nagrodę gorliwey służby, podniesiony do rangi radcy stanu.

Królestwo Polskie.

Ostatnia data z *Warszawy* jest dnia 19 kwietnia.

JO. Xiążę Namiestnik Królewski, przez postanowienie z dnia 19 kwietnia potwierdził Towarzystwo wyrobów zbożowych w *Warszawie.* (*G. W.*).

JO. z *Walentynowiczów* Xiężna *Zubow*, przybyła z *Wilna* do *Warszawy*, i ma przez kilka tygodni zabawić.

Przybyli do *Warszawy*: z XX. Czartoryskich, Ordynatowa *Zamoyska*; Ignacy Hrabia *Sobolewski*, minister; Jenerał *Wieljaminow*; i Jan Hrabia *Zamoyski*.

D. 22 b. m., po długiey chorobie, w 71 roku życia, umarł JW. Mikołay *Glinka*, Senator Kasztelan Królewstwa Polskiego, kawaler orderu ś. Stanisława 1 klassy.

W kraju naszym, z końcem r. 1824, znayduje się 66 i pół mili drogi bitey (chaussée).

ANGLIA.

Londyn dnia 8 kwietnia.

(z Gazety Warszawskiey).

Rada gminna tuteysza, na wczorayszém zgromadzeniu uchwaliła jednomyślnie prośbę do Parlamentu, o zniesienie praw zbożowych.

Czynności Parlamentu tak się posunęły, iż obrady jego mogą bydź w czerwcu ukończone. Jest wielkiem podobieństwem do prawdy, iż wtedy nastąpi rozpuszczenie Parlamentu, i powszechne wybory odprawją się na początku jesieni. Ministrowie zjednali sobie przychylność ludu przez zmnieyszenie podatków.

Rada miasta *Edymburga*, dała Panu *Brougham* prawo obywatelstwa. Dnia 19 września 1778 urodził się on w tey stolicy Szkocyi.

Zaraz po ogłoszeniu zamysłu, względem zmnieyszenia ceł, sprowadzano coraz więcey wina do tuteyszey stolicy, i tak d. 8 marca sprowadzono 26 760 gallonów tego trunku, dnia 15go 152,974 gallonów, a d. 22go 147,888 gallonów.

Utworzyła się tu kompania Nowo-Zelandzka, która, zebrawszy milion funtów szterlingów (40 milionów zł. pol.) kapitału, ma sprowadzać z Nowey Zelandyi płody tey wyspy, jako to: len, drzewo do budowy i t. d. do Anglii. Zawiązało się oraz inne towarzystwo na wystawienie szlachtuzów w okolicy *Londynu*. Jest także zamysł utworzenia towarzystwa, pod nazwiskiem kompanii handlowey egiptskiey, dla weyścia w związki handlowe z *Mehemetem Ali*, baszą Egiptu, aby i tam otworzyć odbyt przemysłowi angielskiemu, chociaż, jak się zdaje, uprzedzili nas Francuzi. Plan tego towarzystwa, chcącego zebrać milion funt. szterl. (40 milionów zł. pol.) kapitału w 10,000 akcyy, ma bydź wkrótce ogłoszony.

Zaczęto już w tuteyszey stolicy robić drogę pod *Tamizą* od jednego brzegu tey rzeki, do drugiego. Wyrachowano, iż wydatki będą mnieysze, niż na wystawienie mostu. Pręt angielski (16 stóp) muru, licząc i płacę robotnikom, kosztować będzie blisko 15 funt. szter. (600 zł. pol.). Ma zaś bydź 1280 prętów tego muru, co wyniesie 20 000 funt. szter. (800,000 zł. pol.), a za te pieniądze nie można by prawie wystawić jedney arkady mostu. Znaczny więc może bydź pożytek z dróg idących pod rzekami. A lubo tę myśl powzięto dopiero po 30 wiekach, łatwo jednak bydź może, iż wyrówna myśli użycia gazu do oświecenia, i pary do żeglugi.

Z powodu wniosku względem powtórnego przeczytania bilu o kwarantannie, były niedawno dosyć ciekawe obrady w Izbie niższey. P. *Smith* twierdził, iż wypadłoby bardziey jeszcze złagodzić przepisy w tey mierze; oświadczył w mowie swojey: „Doktor *Maclean*, który miał wielką sposobność czynienia postrzeżeń nad naturą morowego powietrza, nie uznawał go zarazliwem. Dawnieysze mniemanie, iż morowe powietrze może się rozpostrzenić do innych krajów, przez suknie i towary, zwłaszcza bawełniane, nigdy się nie potwierdziło. Kwarantanna w Hollandyi nie zasługuje prawie na to nazwisko: nigdy bowiem nie trwa dłużey jak 3 lub 4 dni. Mam nawet dowody, iż jeden okręt, mający podeyrzane świadectwo o stanie zdrowia będących na nim ludzi, po czterodniowey kwarantannie wyładował swoje towary. Przykład więc Hollandyi okazuje, iż morowe powietrze nie jest zaraźliwem. Nawet w *Marsylii*, która z położenia swego jest bardziey wystawioną na zarazę, od roku 1729, kiedy jeden człowiek dobywając bawełny z wantucha, padł trupem, nie zdarzył się potém podobny wypadek, a człowiek ten był zapewne tknięty apoplexyą. W *Stambule* przedają na publicznym rynku suknie tysiąców ludzi, którzy z morowego powietrza umarli, a zawsze nie braknie takich, którzy je kupują. Miasto *Alep* bywa często dotknięte morowem powietrzem, a chociaż ztamtąd regularnie wychodzą karawany z towarami, nie masz atoli przykładu, aby się ztąd gdzie ta klęska rozpostarła. Podobnież, mimo znacznego handlu między Turcyą i Persyą, straszna ta choroba, która często panuje w Turcyi, nigdy nie doszła do Persyi. Trzeba więc dochodzić innych przyczyn rozpościerania się morowego powietrza. Wielu wątpi, aby morowe powietrze spustoszyło *Londyn* w roku 1665, a choćby i tak było, rozpostarcie się jego przypisać należy szczególniey ówczasowemu sposobowi życia. Przed 60 laty, za panowania *Elżbiety*, zwyczayny obiad dam dworskich składał się z ryb solonych i wędzonego mięsa. Można ztąd wnosić o jadle ludzi niższey klassy. Brak czystości i obszernych mieszkań może łatwo sprawić chorobę *typhus*, ze wszystkiemi symptomatami morowego powietrza. Właśnie też same stosunki dają się dziś postrzegać w *Smyrnie* i we wszystkich miastach nad brzegiem Azyi mnieyszey. Tam tak się dzieje, jak dawniey w *Londynie*, a to jedno dostatecznie objaśnia, dla czego morowe powietrze tak często tam grasuje, naybardziey w nayciaśnieyszych częściach miasta, a ustaje za nadeyściem zimnieyszey pory roku.“ Inni członkówie odmiennego byli zdania, i bil drugi raz przeczytano.

Onegday otrzymaliśmy gazety kolumbiyskie z dnia 10 lutego. Obeymują odezwę jenerała *Boliwara* z rapportem jenerała *Sucre*, o zwycięztwie d. 9 grudnia przy *Ayacucho*, oraz kapitulacyą jenerała hiszpańskiego *Kanteraka*, w skutku tego zwycięztwa zawartą. Wszystko to jest wyjęte z nadzwyczayney gazety z *Limy* pod d. 23 grudnia. Rapport jenerała *Sucre* jest datowany w główney kwaterze w *Ayacucho* d. 10 grudnia, a kapitulacya została tamże zawarta d. 9 grudnia. Jenerał *Sucre* donosi, iż podczas bitwy woysko hiszpańskie wynosiło 9310 ludzi, a jego tylko 5780. Stosownie do warunków kapitulacyi, wszystkie prowincye peruwiańskie miały bydź wydane we 14 dniach, a wszystkie warownie przed końcem grudnia. Jenerał *Boliwar* oświadcza we wspomnioney odezwie, iż dopełniając dawnieyszey obietnicy swojey, składa dyktaturę Peru. Kongres peruwiański miał się zebrać d. 10 lutego, to jest w rocznicę, jak przed rokiem *Boliwar* otrzymał dyktaturę.

Też gazety kolumbiyskie umieściły poselstwo Vice-prezydenta rządu kolumbiyskiego do kongressu. Winszuje naprzód reprezentantom, iż w dniu 2gim stycznia, wyznaczonym konstytucyą, rozpoczynają obrady, co uważa za dowód wewnętrzney spokoyności kraju. Oświadcza daley, iż kiedy Hiszpania nie chce zawrzeć pokoju na zasadzie uznania niepodległości, zawsze więc potrzebna jest baczność. Namienia potem o uznaniu konsulów angielskich i niderlandzkich, tudzież o układach z rządem wyspy *Hayti* (*St. Domingo*) względem przymierza; reszta poselstwa tycze się interessów krajowych.

Gazety, wychodzące w *Jamaice* donoszą, iż miasto *St. Tomas*, na wyspie tegoż nazwiska, doznało d. 12 lutego okropnego pożaru. Szkoda wynosi blisko półtora miliona dollarów; zgorzało więcey niż 500 domów.

— *Dnia* 9. —

Minister *Canning* choruje znowu na podagrę.

Xiążę *Northumberland*, nadzwyczayny nasz poseł, udający się na koronacyą Króla Jmci Francuzkiego, sam ze swojego majątku poniesie wszystkie potrzebne wydatki, które rachują do 50 000 funt. szterl. (2 miliony zł. pol.).

W kilku miastach angielskich, gdzie są rękodzielnie, robotnicy żądali podwyższenia płacy, a to z powodu drożyzny żywności.

Utworzyło się tu nowe towarzystwo, mające wydobywać srebro ze sławnych kopalni w *Potosi*. Zawarło już stosowny układ. Na czele tego towarzystwa są bardzo znakomici kapitaliści.

Pan *Stuart* przybył dnia 25 z. m. do *Lisbony*, gdzie go uroczyście przyjęto. W porcie tamecznym stoi 6 okrętów liniowych angielskich, oraz kuter i bryg.

Henryk Savary, kupiec rodem z *Bristol*, ma-

jący lat 33, syn znakomitego bankiera, wsiadł już był na okręt, chcąc umknąć do Ameryki, gdy go dogoniono i stawiono przed sądem za fałszerstwo. Zmyślił bowiem wexel na 500 funt. szterl. (40,000 zł. pol.) w imieniu kupca *Schmidt*. Dnia 4 b. m. stanął przed sądem przysięgłych; był blady i drżał bardzo. Gdy go pierwszy sędzia zapytał, czyli jest winnym lub niewinnym? Odpowiedział: *jestem winny*. To niespodziewane wyznanie wzruszyło mocno naystarszego sędziego Lorda *Gifford*, który zmieszał się cały, i po krótkiey przerwie zapytał obwinionego: *Czyli rozważyłeś dobrze twoję odpowiedź? Tak jest*, odpowiedział. W pięć minut zapytał go pierwszy sędzia po raz trzeci; *Savary* zawsze twierdził: *jestem winny*, i oświadczył, iż znał dobrze, że postępek jego jest przeciwny ustawom, i że zna karę, jaka za to czeka. Tu nie pozostało więcey Lordowi *Gifford*, jak tylko wydać wyrok śmierci. Więzień zemdlał gdy go usłyszał, a Pan *Schmidt* powód, wystąpił i polecił go łasce sądu. Między słuchaczami panowało ponure milczenie.

— *Dnia* 12. —

(*z Gaz. Hamb. Börsen Halle*).

We czwartek, obecni tu czterey naczelnicy kanadyyscy byli przedstawiani J. K. M. w *Windsor*. Król udarował każdego złotym medalem koronacyynym. Z tey okoliczności przednieyszy z nich miał przemowę do Króla w języku francuzkim. Monarcha w tymże języku łaskawie odpowiedzieć raczył.

Doktorowie *Holland* i *Shuter*, codzień odwiedzają P. *Canning*, który w sobotę mógł już pojechać w odwiedziny do swego zięcia.

Pan *James Makintosh* również do zdrowia przyszedł i był na uroczystym przyjęciu P. *Brougham*, jako rektora Uniwersytetu w *Glasgow*.

Odpadnienie wysp filipińskich od *Hiszpanii*, za rzecz stwierdzoną podają. Wyspy te, jak wiadomo, leżą w roskosznym klimacie.

Z *Panamy* pod 13 stycznia donoszą, że od 6ciu tygodni wszystkie interessa są zawieszone, gdyż bez końca, przez uroczystości i uczty zwycięztwa swe obchodzą. Tegoż dnia królewska nasza fregata, *Tartar*, z piętnastu jenerałami w niewolę wziętymi i ze wszystkiemi woyskami (!) hiszpańskiemi tam przybyła.

(*z Korr. War.*) Gazeta *Times* donosi, że podróż Cesarza austryackiego do krajów włoskich, nie ma żadnego politycznego zamiaru. Monarcha ten, jak słychać, ze Włoch uda się do Węgier, gdzie każe dostoyną małżonkę swoją koronować.

Donoszą z Gibraltaru pod d. 17, że tak wielki był w kraju niedostatek zboża, iż dowódzca w Algesiras dał się nakłonić do pozwolenia na wprowadzanie pszenicy, za opłatą 10 realów od *fanega*, do dalszych Króla rozkazów; tegoż samego spodziewano się i w Kadyxie, i dla tego ceny zboża w Gibraltarze znacznie się podniosły.

FRANCYA.

Paryż dnia 9 kwietnia.

(*z Gazety Warszawskiey*).

Już prawie ukończono ozdobienie kościoła katedralnego w *Rheims*, gdzie się odprawi koronacya Monarchy naszego. Orkiestra umieści się za ołtarzem, i składać się będzie z 250 muzyków.

Donoszą z *Dole*, iż tam jezuici zajęli katedry usuniętych professorów.

Poseł tunetański *Sidi-Mahmud*, wyprawiony do dworu naszego, nie ma jeszcze 36 lat skończonych; jest wysokiego wzrostu i silny, jak olbrzym Ubior jego wspaniały. Chwalą jego łagodność. Odbywszy kwarantannę w *Marsylii*, uda się do *Paryża*. Słychać, iż będzie na koronacyi w *Rheims*.

Jedno z tuteyszych towarzystw uczonych zebrało składkę pieniężną na nagrodę, za napisanie naylepszych wierszy o ostatniey woynie hiszpańskiey. Że zaś takich wierszy nie nadesłano, każdemu więc powrócono pieniądze.

W listopadzie roku zeszłego umarła Xieni jednego z klasztorów zakonnic w *Tuluzie*, i została pochowaną na zwyczaynym cmentarzu. Wkrótce potém xiądz *Berges*, kapelan tego klasztoru, podał do rządu prośbę, aby ciało jey wykopano i w kaplicy złożono, albowiem uważano ją za świętą. Po otrzymaném pozwoleniu, wydobyte zwłoki jey, były w takim stanie, jakby dopiero umarła, co za cud uznano. Odtąd pełno ludzi bywa w kaplicy.

Dnia 30 marca zdarzył się okropny wypadek w mieście *Verdun*. Dom robiącego fajerwerki wyleciał na powietrze z dwoma przyległemi domami. Huk słyszano o 7 mil na około; mury wielu domów pobliskich ze wstrząśnienia popękały; w całém mieście nie masz prawie ani jednego całego okna. Półk dragonii, stojący na osadzie, pośpieszył natychmiast do obalonych domów. Z gruzów wydobyto kilku żyjących ludzi; lecz także znaleziono 5 zabitych i wielu skaleczonych.

Hrabia węgierski, *Palfi*, kupił 100 owiec i 5 baranów z owczarni w *Naz* (we Francyi); owce płacił po 500 franków, a barany po 1000 franków.

Listy z *Bajonny* pod d. 30 marca donoszą, iż w okolicy *Orange* (w Hiszpanii) pokazała się banda gerillasów konstytucyynych, złożona z 500 ludzi. Wysłano przeciwko niey osadę z *St. Jacob de Compostella* i 4 półki milicyi.

Izba Deputowanych. Dnia 7 b. m. podano projekt do prawa, względem wynagrodzenia wierności podoficerom i żołnierzom szwaycarskiego pułku gwardyi, którzy w tymże pułku d. 10 sierpnia 1792 służyli, a to przez wyznaczenie pensyi roczney sierżantom po 300 franków, kapralom po 250 franków, a żołnierzom po 200 franków.

— *Dnia* 10. —

(*z Gazety Börsen Halle*).

Dzisia K. J. M. prezydował na radzie.

Podług gazety *Etoile*, jenerałowi Szuanow, *Charette*, w gminie *Légé*, będzie wystawiony posąg, a w bliskości jego kaplica, architektury gotyckiey, w którey na tablicach na wieczną pamięć będą zapisane imiona wszystkich wojowników, pod rozkazami jego poległych; wiecznemi też czasy będzie się tam odprawiało 12 mszy żałobnych, w dniach dorocznych walnych bitew, w *Vandei* stoczonych. Na ten fundusz Król, Osoby familii królewskiey, Ministrowie i wiele innych pozapisywali ofiary.

P. *Wailly* mianowany jest zawiadówcą rachunków królewskiey akademii muzyczney (Opera), pod przewodnictwem P. *La Roche foucould*, gdyż dotychczasowy zawiadówca P. *Henry* sądownie aresztowany został.

Hrabia *Portalis* w zdawaney sprawie Kommissyi, względem prawa o wynagrodzeniu emigrantów, wyłożył pobudki, dla których ono jest potrzebne i pożyteczne, ale razem naymocniey nastaje na to, że konstytucya, przez którą przedaż dóbr narodowych za niecofnioną jest oświadczona, nietykalną zostać powinna, i w tym celu podaje artykuł dodatkowy, który właśnie to w sobie zawiera, co zawierała poprawa *Hay*, w Izbie Deputowanych odrzucona. Jeżeli, co jest bardzo podobném, poprawa ta przyjętą zostanie, projekt powtórnie do Izby Deputowanych powrócić będzie musiał.

Rada municypalna w *Tuluzie*, odmówiła kosztów, potrzebnych na przeniesienie szkoły sztuk i rzemiosł z *Châlons* do ich miasta.

Zjawiła się tu zaraza, od którey bardzo prędko konie giną.

— *Dnia* 12. —

(*z Gazety Berlińskiey*.)

Xiążę *Metternich* obiadował wczora z Królem i familią królewską.

Mówią, że P. *Villéle* na koronacyi, Xięciem i Parem mianowany będzie.

Gazeta *l'Oracle* pisze: „N. K. J. M. Bawarski, przez posła swojego miał się użalać przeciwko gazecie *Etoile* za to, że w artykule jednym, z *Monachium* datowanym, znakomite osoby Bawaryi są obrażone.

Wczora królewskie towarzystwo centralne,

)1(

rolnictwa, w wielkiey sali towarzystwa przemysłu krajowego, miało doroczne posiedzenie publiczne.

P. *Hennet* sprowadził z *Anglii* trzodę owiec leicesterskich długo-wełnistych.

Hiszpania.

Madryt d. 28 marca.

(z Gazety Warszawskiey).

Rodzina Królewska nie wyjedzie ztąd do *Toledo*. W wielki czwartek Królowa odprawi obrządek umywania nóg 12 ubogim.

Zbliża się wyjazd Xięcia Saskiego *Maxymiliana*. Monarcha rozkazał złotnikowi *Martinez*, aby na przyszły tydzień zrobił 125 srebrnych lichtarzy, na podarunek dla wspomnionego Xięcia. Xiężniczka, córka jego, otrzymała od Królowey kosztowne kleynoty.

Upadek Pana *Ugarte* wziął wcale inny obrót, aniżeli z początku mniemano, i zapewne wkrótce obeymie znowu stér interessów krajowych. Wyrobił sobie, iż nie on, lecz wybrany przez niego sekretarz poselstwa, P. *Liaron*, uda się do *Turynu*, na urząd posła hiszpańskiego przy dworze Sardyńskim. Dziś zaś pozyskał wysłuchanie u Monarchy, czego mu dawniey kilkakrotnie odmówiono. Zdaje się, iż się wstawia za Panem *Calomarde*, przyjacielem swoim, aby pozostał na urzędzie Ministra sprawiedliwości.

P. *Calpas*, mianowany posłem naszym przy rządzie szwaycarskim, odebrał rozkaz udania się niezwłócznie na mieysce urzędowania swego.

— *Dnia 30* —

Mniemano powszechnie, iż w dzień S. *Józefa* (d. 19 b. m.) ogłoszona będzie nowa amnestya; lecz potém dowiedziano się, iż zewsząd odbierano prośby przeciwko amnestyi, przez co krok ten staje się prawie niepodobnym. Twierdza *Badajoz* i *Huelba* przy granicy Portugalskiey, opatrują się w żywność. Kupcy zagraniczni w *Kadyxie*, *Sewilli* i *Gibraltarze* zakupują wszystkie towary osadnicze, jakie mogą dostać. Od 8 dni kupili ich już za 2 miliony piastrów.

Wydatek na szańce, które sypią francuzi w *Kadyxie* i okolicy tameczney, wynosić ma 7 milionów piastrów.

Z powodu przyswojenia Koszenilli w Hiszpanii, gazeta dworska tuteysza czyni następującą uwagę: „Jeżeli usiłowania towarzystw i osób pojedynczych około zaszczepienia nowych gałęzi przemysłu narodowego, w celu pomnożenia bogactw krajowych, w każdey chwili godne są pochwały, tém godnieysze zaiste są w czasie, w którym ostatnie rewolucye tyle przeszkód uczyniły.„

Gubernator w *Ceuta* posłał kommissarza do *Madrytu* z przełożeniem ministrowi, iż, jeśli śpiesznie nie przyśle posiłków, miasto wpadnie nieochybnie w moc Maurów. Warownie, a zwłaszcza kazamat zwany *Hacho*, walą się i zamieniają w gruzy.

Turcya.

Stambuł dnia 16 marca.

(z Dostrzegacza Austryackiego).

Porta odebrała od nowego Seraskiera *Mehmed Redszyd* baszy doniesienia, które tu wielkie ukontentowanie sprawiły. Seraskier poszedł bez żadney przeszkody z *Monastir* przez *Mezzovo* i *Trycala* do *Janiny*, zkąd zamyślał udać się do *Arta*, dla rozpoczęcia swych działań przeciw Akarnanii. Wszyscy Albańczykowie oświadczyli się za Portą i przyrzekli dostawić jey, ile zechce, ludzi i koni. Tak tu jako i wszędzie biegają przesadne wieści o sile albańskiego woyska; te wieści powtarzają nawet gazety greckie, a mianowicie *Przyjaciel praw* w Nrze 90 pod d. 4 lutego; jakkolwiek są nieprawdziwe, zdają się jednak niemało zatrważać greków. Nie można wszelako pojąć, jak garstka zdemoralizowanego i zgłodniałego woyska, które *Maurocordato* zaledwo w kupie utrzymał, oprzeć się potrafi *Redszyd* baszy, chociażby tylko z 15 lub 20 000 ludzi do zachodniey Grecyi wkroczył, i utrzymać *Anatoliko* i *Missolungi*.

Wiadomość o poddaniu się *Patras* była zupełnie zmyśloną, i spodziewać się należy, iż mające nastąpić działania *Ibrahima* baszy, wyrwą tę twierdzę z niebezpieczeństwa. (*)

Zdaje się, żadney nie podlegać wątpliwości, że *Ibrahim* basza między 20 i 24 lutego odpłynął z *Suda* z 36 wojennemi okrętami i 4500 lądowego woyska, w kierunku ku Morei. Od kilku miesięcy nie widać żadnego greckiego okrętu na tamecznem morzu. Oficer, który długo bawił przy *Ibrahimie* baszy, pisze pod d. 24 lutego: „Woysko w *Suda* i innych mieyscach wyspy Kandyi obfituje we wszystko. Żeglarze wszystkich narodów miewają tam publiczne targi. Przewozowe statki płyną bez przeszkody do Morei, a awizowe snują się między *Rodus*, *Suda* i *Modon*, jak w czasie pokoju. Na początku lutego dwie wojenne galery i 4 przewozowe okręty, mające 300 żołnierzy egiptskich, popłynęło do ostatniey twierdzy, a dawniey 26 przewozowych okrętów udało się ze zbożem (**). Wyspa Kandya osadzona jest 8000 Arnautów, którzy, jak się zdaje, należeć nie będą do żadney z Egiptskich wypraw.„

Od granic tureckich dnia 25 marca.

Listy z *Korfu* i *Zante* donoszą o wylądowaniu turków do *Modon*, dokąd przybyło 7 fregat, 9 brygów i inne statki z 8000 woyska. Gdy zaś posunęli się ku *Navarino*, zostali zupełnie porażonemi przez greków, i musieli się cofnąć pod zasłonę dział twierdzy *Modon*. Przy wyspie Kandyi ma bydź jeszcze 200 statków tureckich, a pod *Laryssą* ma się zebrać 50,000 woyska. Według powieści kapitana okrętu kupieckiego przybyłego z *Zante* do *Korfu*, wypłynęło już z Kandyi 40 statków, dla wysadzenia woyska na wyspie *Samos*. Baszowie w *Prewezie* otrzymali także wiadomość, iż woysko tureckie wyląduje wkrótce do Morei. Grecy słuchają tego wszystkiego z naywiększą oboiętnością, w przekonaniu, iż oddalenie się na chwilę floty greckiey jest podstępem wojennym dla zwabienia okrętów nieprzyjacielskich, aby je spalić.

Listy odebrane w *Liwornie* z *Alexandryi* (w Egipcie) dochodzą do dnia 7, a ze *Smyrny* do dnia 9 marca. Znany *Ismael Gibraltar*, Admirał floty Egiptskiey, umarł płynąc z *Rhodus* do *Alexandryi*, i ciało jego wrzucono do morza. Jest żałowany od przyjaciół swoich, którzy go jako światłego i nieinteressowanego człowieka szacowali. Uzbrajania w *Alexandryi* do nowey wyprawy, idą powoli, basza atoli nająłkilka statków przewozowych, które są w gotowości do wyyścia pod żagle.

(*) *W* Korfu (*podług listów pod dniem* 15 *marca*) *rozchodziła się wiadomość, że twierdza* Patras *od zamknięcia oswobodzoną została. Dodawano nawet, że przed tamteyszym portem stoi 6 tureckich czyli egiptskich okrętów. Rzecz ta musi się wkrótce wyjaśnić.* (Przypisek Dostr. Austryackiego.)

**) *Ztąd zapewna wszczęła się wieść, że* Ibrahim *basza jeszcze w styczniu 3000 woyska do* Modon *wysadził.* (Przypisek Dostrzegacza Austryackiego.)

Pozwolono drukować. Z polecenia JW. Wojennego Litewskiego Gubernatora Andrzey Bucharski Rzeczywisty Radca Stanu i Kawaler.

w Drukarni Redakcyi.

Wilno dnia 20 kwietnia v. s. 1825 Roku.

Ogłoszenie.

1. Wileńskie Towarzystwo Dobroczynności odbieraiąc częste od Publiczności zapytania, o terminie ciągnienia loteryi fantowey, widzi się bydź zmuszaną raz ieszcze wezwać Kollektorów, którzy pomimo tak licznych zgłoszeń, żadney dotąd wiadomości o biletach im poruczonych nie dali, aby raczyli albo same bilety w czasie nayrychleyszym odesłać, albo wzięte za nie pieniądze wnieść do kassy Towarzystwa, bez czego termin ciągnienia nie może bydź ogłoszonym, tym bardziey, że bilety o których Towarzystwo żadney dotąd nie odebrało wiadomości, przeszło 600 numerów wynoszą.

---

2. Wileńskie Towarzystwo Dobroczynności odbieraiąc z nayczulszą wdzięcznością ofiarę osobistego poświęcenia się Szanownych Dam i Obywateli w wystawieniu widowisk teatralnych na dochod ubogich pod Opieką Towarzystwa zostaiących, spieszy zawiadomić o tém dobroczynną Publiczność Wileńską. Widowiska takowe w czasie następuiących kontraktów dawać się maiące, rozdzielone na trzy spektakle składać się będą z sztuk Drammatycznych, obrazów, deklemacyi i koncertów, które przez szczegółowe Afisze ogłoszone zostaną. Biletów do loż i na krzesła na wszystkie trzy spektakle razem dostać można w handlu P. Fiorentiniowey przy ulicy Wielkiey w domu W. Janowiczowey. Cena loży na trzy spektakle rub. 18, biletu na krzesło rub. 4 kop. 50 srebrem, nieograniczaiąc wspaniałości serc czułych na głos cierpiącey ludzkości.

JP. Bartholomeo Bosko, ma honor uwiadomić Prześwietną Publiczność, iż dziś to jest dnia 20 kwietnia roku bieżącego, o godzinie pół do ósmey wieczorem będzie miał honor dadź reprezentacyą sztuk swoich w domu WW. Müllerów przy ulicy Niemieckiey w sali redutowey. Szczegóły ogłoszone będą przez afisze. Sala urządzona w guście amfiteatru tak, że Publiczność naywygodniey wszystko widzieć będzie mogła. Cena mieysc: krzesło numerowane rub. 1.. Drugie mieysce kop. 50, trzecie mieysce kopiejek 30. Biletow dostać można w każdym dniu od godziny 9 do 12 zrana, i od godziny 2 do 4 po obiedzie u JPana Bosko mieszkającego w domu JW. Prezydenta Sądu Gł. i Kawalera Żaby przy ulicy Ostrobramskiey na dole od ulicy po lewey ręce.

---

1. Sąd Exdywizorski dla usatysfakcyonowania Wierzycieli JW. Alexandra Hr. Chodkiewicza Jenerała W. poll. z dóbr jego Litewskich dzieło Exdywizyi w Hrabstwie Turzeckiem w Gubernii Grodzieńskiey w ptcie Nowogrodzkim położonêm ukończywszy; że dekret dnia 20 kwietnia bieżącego 1825 r. in fundo Turca promulgować będzie, strony interessowane zawiadamia.

Ziemski Kowienski Sędzia i Exdywizor Jan Mokrzycki.

Regent Wincenty Dauksza.

---

2. Sąd Taxatorsko - Exdywizorski Dekretem Remissyinym Sądu Głównego 2go Departamentu gubernii Litewsko - Grodzieńskiey na usatysfakcyonowanie Kredytorow i Pretensorow JW. Brygidy z Biszpinkow Buchowieckiey b. Podkomorzyney Brześćskiey w maiętności Kapustyczach w powiecie Brześćskim leżącey ustanowiony, czynność swoią w dniu 15 teraznieyszego mca rozpocząwszy po ułatwieniu wszelkich kwestyi przez strony czynionych i prawideł Dekretu Remissyinego pierwszemu zjazdowi właściwych, termin dla ostatecznego czynności sobie poruczoney ukończenia zjazdu na dzień 6 lipca teraznieyszego roku zakreślił, w którym ażeby wszyscy Kredytorowie i i z jakiegokolwiek zrzódła Pretensorowie do funduszow JW. Buchowieckiey z dowodami należnoście ich probuiącemi do Sądu ninieyszego przychodzili, pod upadkiem i wieczną amissyą ostrzega, i wtym celu ninieyszą awizacyą trzykrotnie w Gazetach wydrukować się powinną strony interessowane zawiadamia. Datt roku 1825 mca stycznia 17 dnia.

Ignacy z Konopniec Grabowski Prez. Exd.
Aloizy Szukiewicz Exdywizor.
Karol Posłowski Exdywizor.
Onufry Brzozowski Pisarz Grodzki Wołkowyski Regent Exdywizorski.

---

3. W Domie Uniwersyteckim na przeciwko śgo Jana w byłym mieszkania zeszłego Becu Professora, od dnia 13 teraźnieyszego mca apryla będzie się sprzedawać: srebro, porcelana, parę koni, pojazdy i inne sprzęty, oraz mały Teatr zastosowany do pokoiu z kilku dekoracyami.

2: Od Mińskiego Gubernialnego Rządu ogłasza się, iż w niem za dług należny tuteyszey Izbie Powszechney Opieki, będzie się przedawać z publicznego targu dom murowany mińskiego mieszczanina żyda Jankiela Goldberga, położony w mieście Mińsku na ulicy szkolno-niemiżskiey, przynoszący rocznego dochodu dwieście rubli, a dziesięcioletni z jego zbiór 2000 rub. srebr.; a zatem życzący kupić takowy dóm, zechcą przybyć do tego Rządu na terminy, licząc od pierwszego wydrukowania, które poźniey nastąpi w St-Petersburskich albo Moskiewskich gazetach, 1szy za miesiąc, 2gi we dwa, a 3ci i ostateczny we trzy miesiące. Marca 1825 roku.

Expedytor Stefan Sułkowski.
Kolleżski Sekretarz Anisimow.

---

2. Majątek Skarbowy Powierzchnie, w powiecie Kowieńskim położony, Naymiłościwiey nadany na lat 12 Półkownikowi Połozowu, wypuszcza się w dzierżawę arendowną za bardzo umiarkowaną cenę; życzący przeto wziąć pomieniony majątek w arendę, zechcą zgłosić się dla układów do Vice Pocztdyrektora, Radcy Kollegialnego Chodoleja, mieszkającego w Wilnie. Przy tém uwiadamia się, że ten majątek ma bydź przyjęty we władanie od dnia 12 kwietnia teraźnieyszego roku.

---

3. Kamienica dwopiętrowa ze sklepami, stajenką i dalszemi wygodami po Barcinskiey aktorek Uszackiey, Andruszkiewiczowey i Bar-

cińskiey w mieście Wilnie pod N. 71 na wielkiey ulicy w końcu placu obok Cerkwi Sgo Mikołaja położona, wyprzedaje się na wieczność, życzący takową kupić dla uczynienia układow i dowiedzenia się o cenie, raczą zgłosić się do aktorki dziś znayduiącey się lub do zarządzającego domem. Z danego mi polecenia awizuię Sztat. Litt. Wilensk. Gubernial. Rządu Kolleg. Regestr. Józef Andruszkiewicz.

---

3. Niżey wyrażony Urzędnik zawiadamia, iż w skutek rezolucyi Sądu Magistratu Wilen. w dniu dzisieyszym zakroczoney; będzie się wypuszczać przez publiczną licytacyą w iednoroczną arędowną tenutę kamienica JPP. Jakuba i Anny Hahnow b. Radnych miasta Wilna, w terminach: 1szym dnia 17, 2gim 20, i trzecim ostatecznym dnia 22 idącego miesiąca aprylа. Życzący wziąć pomienioną kamienicę w arędę, zechce iawić się na termina powyżey wyrażone. Datt. 1825 mca aprylа 14 dnia.
A. Fiorentini R. M. W.

---

3. Od Rządu Gubernialnego Litewsko-Wileńskiego ogłasza się: iż na zaspokojenie należney Zwierzchności prowiantskiey, za niepowrócone przez zbiegłego podradczyka żyda Alexandra Łunca, wydane mu w sposobie pożyczki produkta i worki, liczącey się summy w ogóle rubli 47,388 kop. $2\frac{1}{2}$, i pozostałych w ręku tegoż Łunca rub. 14721 kop. 83, za niedostawiony przez niego do magazynow prowiant podług kontraktu z kommissyonierem Fadejewym, dnia 29 septembra 1817 roku zawartego, przeznaczone zostały na przedaż z publicznego targu będące w ewikcyi za pomienioną pożyczkę i dostawę a mianowicie: materyały domu murowanego paręcznika żyda Josiela Cyrlszteyna, pozostałe po zdarzonym w r. 1822 w maiąteczku Mereczu pożarze, ocenione w r. 1823 do rubli assygn. 1815 kop. 50; i domy murowane znayduiące się w miescie Szawlach, tamecznych żydow: Feygi Nurykowey, Hirszy Wulfowicza, Nuryka i Abrama Eliaszowicza, takoż Ignacego Łuntkiewicza. Azatem życzący należeć do tych targow i kupić pomienione domy i materyał domu Cyrlszteyna, zechcą przybydź do tego Rządu na terminy, dla targow naznaczone: pierwszy dnia 21, drugi 23 następuiącego mca maja, a trzeci i ostateczny za trzy miesiące od dnia pierwszego wydrukowania, które poźniey nastąpi w gazetach St-Petersburskich albo Moskiewskich. Dnia 9 aprylа 1825 roku.
Assesor Nowicki.
Sekretarz i Kawaler Kleyst.
Naczelnik Stoła Kowalenok.

---

3. Powodem podaney od JW. Radzcy Kolleg. Dziekana i Prof. Cesarskiego Uniwersytetu Wilenskiego Jana Znoski do Rady miasta Wilna prośby, będąc naznaczonym od teyże Rady dla wyprzedania przez publiczną licytacyą zostawionych w Domu Uniwersyteckim na Imbarach pod N. 48 położonym, przez JW Radzcy Stanu Professora tegoż Uniwersytetu i Kawalera Bojanusa, meblow i sprzętow, pod dozorem JW. Jana Znoski będących, przez ninieysze zawiadomienie wzywam wszystkich życzących nabyć takowe meble i sprzęty na dzień 20 idącego mca aprylа, w którym to dniu wyprzedaż onych przez publiczną licytacyą w Domu nadmienionym Uniwersyteckim rozpocznie się i aż do ukończenia trwać będzie.
Karol Wener R. M. W.

Konie do zbycia.

3. W domu W. Wysogierdowey pod N 79 przy ulicy Sawicz, są do sprzedania razem lub parami, cztery konie gniade gatunkowe, życzący nabydź, zechce się zgłosić do tamecznego lokaja Franciszka Bartoszewicza.

Swieże Ostrygi.

Do handlu niżey podpisanego, przy ulicy Zamkowey N. 75 w domu JP. Karola Szwartza, przybyły świeże sprowadzone ostrygi, sto po 25 rub. ass. *Fr. von Auer.*

Cena produktów na rynkach wileńskich. Niepołożone liczby znaczą, że tych produktów nie było.		Dni Targowe Kwiecień Niedziela dnia 19 srebrem ruble	srebrem kop.	assygnat. ruble	assygnat. kop.
Beczka litewska maiąca litewskich 144. garcy	Zyta suchego - - - -	—	—	—	—
	— surowego - - - -	4	50	18	—
	Pszenicy ozimey - - -	8	—	32	—
	— — jarey - - - -	—	—	—	—
	Jęczmienia - - - - - -	3	30	13	20
	Owsa - - - - - - -	3	—	12	—
	Gryki - - - - - - -	3	30	13	20
	Grochu - - - - - -	3	50	14	—
	Bobu - - - - - - -	5	—	20	—
	Siemienia lnianego - - -	—	—	—	—
	— —. konopnego - -	—	—	—	—
	Krup jęczmiennych - -	9	15	36	60
	— owsianych - - -	16	80	67	20
	— gryczanych - - -	14	97	59	88
Pud Rossyyski.	Łoju wołowego surowego	2	—	8	—
	— — — topionego	3	30	13	20
	Miodu prząśn. z woskiem	3	—	12	—
	Wosku topionego niebielon.	14	—	56	—
	Swiéc woskowych białych	23	—	92	—
	— — - - - - żółtych	16	—	64	—
	— łojowych przywoźnych	3	50	14	—
	— — — tu robionych	3	—	12	—
	Włókna towarnego lnu	3	—	12	—
	— — — — pieńki	2	—	8	—
	Siana murożnego - - -	—	8	—	27
	— błotnego - - - -	—	12	—	48
	Faska masła 6 garcowa -	3	—	12	—
	Soli kuchen becz. gar. lit. 48	9	—	36	—
	Piwa krajow. becz. 40 garc.	3	—	12	—
	— dubeltowego - -	9	—	36	—
	Ptastwa po parze indyków	3	—	12	—
	— — — — kur -	—	—	—	—
	— — — — gęsi -	1	20	4	80
	— — — — kaczek	—	40	1	60
Od dnia 12. do 19 kwietnia	Chleba razowego funt 1	—	$\frac{3}{4}$	—	3
	— — pytlowego przedn.	—	4	—	16
	Mięsa funt 1 - - - -	—	$2\frac{1}{2}$	—	10
	Wódki garniec 1 - - -	—	—	—	—

Kurs wileński na assygnaty od dnia 10 kwietnia rubel srebrny 3 rub. $72\frac{1}{4}$ k., czer. zł. nowy 11 r. 75 k., imperyał 37 r. $22\frac{1}{2}$ kop.